

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3123, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — — — — — JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštne Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

REPARACIJSKA TRDNJAVA SE RUŠI?

Nemška akcija za revizijo reparacijskih dajatev vedno bolj napreduje — Odločilna vloga Amerike, ki ponuja sorazmeren odpis vojnih dolgov

Berlin, 15. junija. Dogodki zadnje dobe, zlasti pa nedavni sestanek nemških in angleških državnikov v Chequersu, v tukajšnjih diplomatskih krogih vedno bolj utrjujejo prepričanje, da je napočil vprašanje nemških reparacij odločilen trenutek. Po smrti bivšega ministra dr. Stresemanna, ki je povedel nemško zunanjo politiko po poti sporazuma, so nastopile v Nemčiji radikalne spremembe. Dr. Curtius ni znal krotiti radikalnih elementov, kakor dr. Stresemann in tako so mu — dasi se dr. Curtiusu ne more odrekati odkritosrčnega prizadevanja — zrastle čez glavo. Zmaga nacionalistov pri zadnjih državnih volitvah je bila nekak signal za splošno ofenzivo proti mirovnim pogodbam, zlasti pa za rušenje Youngovega načrta in za revizijo reparacijskega problema.

V diplomatskih krogih že dolgo ni bila več nikakaj tajnost, da se Nemčija sistematično pripravlja na ta korak. Ze lanske jesen se je v dobro poučenih krogih zadrževalo, da bo nemška vlada najkasneje letos v jeseni oficijelno zahtevala revizijo reparacij. Temu cilju je služila od takrat vsa akcija nemške diplomacije. Izkoriščujoč splošno gospodarsko krizo, spor med Francijo in Italijo ter težkoče angleške vlade, je nemška diplomacija umela prepričati zlasti angleške in ameriške kroge, da

Nemčija ne more več prenašati reparacijskih bremen in da ji preti neizogiben gospodarski polom, če zmagovalci ne bodo popustili. Prvi dokaz temu je bila nameravana avstrijsko-nemška carinska unija, s katero je hotela nemška diplomacija na mah zadeti dve muhi. Le odločnemu odporu Francije je pripisati, da ta nakana zaenkrat ni uspela.

Ne glede na to pa beleži nemška diplomacija v reparacijskem vprašanju vidne uspehe. Sestanek nemških in angleških državnikov v Chequersu pomeni po sodbi tukajšnjih diplomatskih krogov začetek velike nemške akcije, ki je končni cilj je vsaj izdatno omiljenje, če ne sploh popolna ukinitev reparacijskih bremen.

Dočim se Francija temu načrtu upira in zahteva točno izpolnjevanje mednarodnih pogodb opozarjajoč na to, da Nemčija istočasno, ko toži o gospodarski krizi, nudi sovjetoj milijardna posojila, je Anglija za nemške predloge dokaj dostopnejša. Veže pa revizijo nemških reparacij na odpis svojih vojnih dolgov v Ameriki. Na ta način se je znašla prav za prav Amerika v največjem škripcu. Boreč se z notranjo gospodarsko krizo, ji obenem grozi vedno večja nevarnost, da popolnoma izgubi evropski trg. Ameriška nepopustljivost v gospodarskih in finančnih vprašanjih sili Evropo k tesnejši

gospodarski združitvi. Tako bi se lahko zgodilo, da bi prišlo v Evropi do popolnoma nove gospodarske organizacije, kar bi pomenilo za Ameriko najhujši udarec.

Zato si je ameriška vlada skoro v zadnjem trenutku premislila in poslala svojega finančnega ministra Mellonu v Evropo, da na licu mesta prouči gospodarski položaj in da obenem posreduje med Nemčijo in zavezniki. Silen vtis je napravila v mednarodnih gospodarskih in političnih krogih izjava ameriškega državnega tajnika Castla, da je ameriška vlada celo pripravljena odstopiti od svojega dosedanjega načela, po katerem je doslej strogo ločila vprašanje reparacij od vprašanja medzavezniških vojnih dolgov. Berlinski listi smatrajo to izjavo za največjo senzaije zadnjih dni in naglašajo, da je v ogromni meri povečala politični pomen evropskega poseta finančnega ministra Mellona. Nemški diplomatski krogi vidijo v tej izjavi skoro že garancijo, da bo revizija reparacij uspela in da se tudi Francija ne bo mogla več upirati, če se ji bodo na drugi strani odpisali vojni dolgi.

Za Nemčijo bi pomenilo omiljenje reparacijskih bremen veliko gospodarsko okrepitev, na kateri bo mogla v bližnji bodočnosti silno ojačati svoj mednarodni vpliv.

„Nautilus“ obtičal sredi Oceana

Slab začetek Wilkinsove ekspedicije na severni tečaj — Iz še nepojasnjene vzroka je podmornica obtičala med vožnjo iz New Yorka v London sredi Oceana

London, 15. junija. Podmornica »Nautilus«, ki je pod vodstvom Wilkinsa kretila minuli teden iz newyorške luke preko Oceana v London, da od tam nadaljuje pot na severni tečaj, je imela že na prvem delu svoje ekspedicije smolo. Obtičala je sredi Oceana in trenutno še ni znano, kaj se je zgodilo. Nekaj časa je podmornica plula v bližini parnika »Mauretania«, s katerim potuje Wilkinsova soproga, nedomoma pa je izgubila. Sprva so menili, da je začel Wilkins manevrirati, hoteč na od-

prtem morju preizkusiti razne aparate. Ko pa se le dolgo ni več pojavila, so začeli podmornico klicati, a se ni javila, dasi je bila poprej v stalni zvezi z »Mauretaniajo«. Strokovnjaki sodijo, da se je pokvaril stroj, zaradi česar se podmornica ne more dvigniti ne kreniti dalje. Bržkone stoji v precejšnji globini, če se ni sploh pogreznila na morskno dno. V Londonu in New Yorku so zelo »skrbeli«. Odpeslali so več parnikov, da iščejo in skušajo rešiti vsaj posadko.

Krvav sv. Anton v Nicastru

Zaradi prepovedi procesij so ogorčene množice vernikov napadle duhovščino, skušale vdreti v škofijsko palačo in napasti cerkev in samostan — Vojaštvo je moralo nastopiti z orožjem

Rim, 15. junija. Pogajanja med Vatikonom in italijansko vlado ne pridejo z mrtve točke. Fašistična vlada vztraja na stališču, da ima od katoliške akcije v Italiji pričeto delovanje političen značaj. Na drugi strani pa trdi Sveta stolica dalje, da zasledujeta Katoliška akcija in katoliška vzgoja mladine samo religiozne cilje.

Pariz, 15. junija. AA. »Havas« poroča iz Rima: »Giornale d'Italia« piše, da je v Nicastru prišlo do velikih nemirov, ker so cerkvene oblasti zabraile proslavo sv. Antona. Množice so odšle pred škofijo, ki so jo napadle s kamenjem. Interventirali je morala vojska in karabinjerji. Dva karabinjerja in več vojakov je bilo ranjenih, več oseb pa aretiranih.

Rim, 15. junija. »Giornale d'Italia« poroča, da je prišlo do izgrediv, ker je du-

hovščina prepovedala procesije, ki bi se morale kakor običajno vršiti v soboto na praznik sv. Antona, ki je patron mesta. Ko je doznalo za to prepoved, se je polastilo prebivalstva veliko razburjenje. Na cestah se je zbralo tisoč kmetov in kmetice, ki so grozili duhovščini, ki so prepovedali procesije. Civilne oblasti so poklicale na pomoč vse razpoložljive policijske in vojaške oddelke, da zaščitijo poslopja duhovnikov, cerkve in škofijo. Razburjena množica je skušala napasti škofijsko palačo, ki jo je bombardirala s kamenjem. Intervenciji policije in vojaštva je končno uspelo potisniti množico nazaj. Vojaštvo je le z veliko muko moglo zadržati množico, ki je hotela napasti cerkev sv. Antona in samostan. Vojaštvo je oddalo več slepih strelcev. V spopadu je bilo ranjenih osem vojakov, dva karabinjerja in dva demonstranta.

Komunistične demonstracije v Franciji

Celonočni poučični boji med komunističnimi demonstranti in policijo — Komunisti so hujskali stavkujoče k ropanju trgovin, kar pa je policija preprečila

Pariz, 15. junija. AA. V Roubauxu je prišlo v soboto zvečer do novih nemirov, ker so komunisti formirali povorko, ki je šla 300 ljudi in hotela ropati. Interventirali je morala policija, ki je aretirala pet demonstrantov. Pozneje se je povorka zopet zbrala ter napadla neke trgovine in jih oropala. Demonstracije so trajale do ponoči, ko je bil red vzpostavljen. Aretiranih je bilo 24 oseb, trije policisti pa so bili ranjeni.

Pariz, 15. junija. V Roubauxu je prišlo v pretekli noči do težkih izgrediv stavkajočih tkalcev. Ingredi so deloma zavzeli značaj revolucionarnih cestnih bojev. Približno 400 do 500 ekstremnih elementov se je zbralo pred poslopjem strokovnih organizacij. V teku noči so stavkujoči večkrat napadli policijo, ki se je morala celo enkrat umakniti. Stavkajoči so oplenili trgovino koles ter zažgali en voz in neki privat-

ten avtomobil. O polnoči so napravili barikade, katere je policija večkrat skušala napasti, toda brez uspeha. Demonstranti so policijo sprejeli s tem, da so metali na njo razne predmete. Ob 2. zjutraj je borba trajala še dalje. Šele proti jutru so se demonstranti razpršili.

Lille, 15. junija. AA. V Roubaixu je prišlo v zadnjih nočeh do velikih nemirov, ki so bili najhujši, kar jih je bilo po vojni v Franciji. Ker so prednice znale meze, je delavstvo zapustilo delo. Komunistični agitatorji so stavkujoče nahujevali, da so se zabarikadirali v Rue de Yonghaies. Na pomoč so poklicali vojaštvo in ognje-gasce. Toda vsi napori, da stavkujoče preženejo, so bili zaman. Borba je trajala v petek in v soboto vso noč. Ker so komunisti dobili iz bližnjih krajev ojačenja, se boje, da se bodo nemiri ponovili.

Iz pestre nedeljske kronike

Drzen vlom v stanovanje — Vlom v Obrtno banko še ni pojasnjen — Mlad tat, ki je jedel marmelado

Ljubljana, 15. junija. Ob nedeljah, ko stanovalci zapuščajo svoje domove in odhajajo na izlete, porabljajo poklicni vlomilci za svoje posle. Včeraj med 16. in 20. se je neznan vlomilec, oborožen z vitrihi in diletom, splazil v stanovanje poštne uradnice Mare Semen v Gradišču št. 16. Nemoteno je s diletom odprl glavna vrata in prebrskal vse stanovanje. Čudno je, da ropota ni slišal podnajemnik, trgovski potnik Viljem K., ki je takrat v sosedni sobi spal. Vlomilec si je prilastil prav mnogo zlatnine v skupni vrednosti nad 5000 Din.

Veliki vlom v Obrtno banko, ki je bil izvršen na binkoštne praznike in pri katerem so vlomilci odnesli nad 95.000 Din gotovine, do danes še ni pojasnjen. Včeraj so se sicer osebno po šentpetrskem predmestju razširile senzacionalne govorice, da je ljubljanska policija v nekem hotelu prišla okoli 30 let starega elegantnega gospoda pod sumom, da je soudeležen pri tem

vlomu. V njegovem kovčku so našli 21.000 Din našega denarja in več tuje valute. Desetanje poizvedbe pa še niso mogle ugotoviti, ali ta denar izvira od tega vloma, kar je dotičnik peemnožnejših staršev iz Julijske Krajine.

Trgovca g. Kham, ki je včeraj kot vnet turist odšel na hribe, je imel popoldne poseben obisk. Neki deček, še moker za ušesi, ali ta denar izvira od tega vloma, kar je dotičnik peemnožnejših staršev iz Julijske Krajine.

Trgovca g. Kham, ki je včeraj kot vnet turist odšel na hribe, je imel popoldne poseben obisk. Neki deček, še moker za ušesi, ali ta denar izvira od tega vloma, kar je dotičnik peemnožnejših staršev iz Julijske Krajine.

Letalske nesreče

Rim, 15. junija. s. Na letališču Vigna di Valle je padlo na zemljo bojno letalo iz 150 m višine. Vojaški letalec je bil ubit na mestu. Ta nezgoda je v zadnjih letih že četrta, ki je sadela italijansko bojno avijacijo.

Po novi poti

Francija je napravila prvi korak k uvedbi preferenčnega carinskega sistema — Z Jugoslavijo potekajo pogajanja ugodno

Pariz, 15. junija. d. Francoska vlada je pričela pogajanja za zaključitev preferenčnih pogodb, ki jih je priporočil Briand v Zenevi in ki pomenijo prvi korak na poti k evropskemu sodelovanju. Kakor znano je že pričela razgovore s podunavskimi državami, ki izvažajo žito. Po francoskem načrtu naj bi se tem državam v okviru francoskih potreb dovolile prednostne carine za njihove agrarne proizvode, kakor tudi gotove finančne olajšave. »Petit Parisien« poroča, da pogajanja ugodno potekajo in da se more računati s skorajšnjo ratifikacijo pogodb v francoskem parlamentu. Po poročilu iste ga lista se pogajanja zlasti ugodno razvijajo z Jugoslavijo.

Mednarodna konferenca dela ne priznava fašistov kot zastopnikov delavstva

Po burni verifikacijski debati je fašistična delegacija zapustila konferenco in odpotovala v Rim

Zeneva, 15. junija. AA. Kljub ostremu protestu italijanskega ministra Bottaija zaradi napadov delavskih zastopnikov na črtkovni seji mednarodne konference dela proti verifikaciji mandatov fašističnih delavskih zastopnikov je konferenca ponovno razpravljalja o tej zadevi. Konferenca je z veliko večino odklonila predlog, naj se izvolitev fašističnih delavskih delegatov ne verificira. Italijanski delegati so nato odpotovali v Rim in pustili predsedniku konference pismo, v katerem mu sporočajo, da se ne bodo udeleževali nadaljnjih sej in da bodo pustili v Zenevi samo namestnike za vsak primer kot opazovalce.

Rim, 15. junija. AA. Italijanski delegat na mednarodni konferenci za delo minister za korporacije Bottai se je vrnil v Rim. Po prihodu je poročal predsedniku vlade o stališču italijanske delegacije. Bottai je zapustil konferenco, ker so socialistični delegati iz drugih držav zanikali, da bi smel

posl. Razza nastopiti kot delegat delavcev.

Rim, 15. junija. Današnji listi ostro komentirajo dogodke na mednarodni konferenci dela v Zenevi in napadajo vodstvo konference, da je sploh dopustilo debato o legalnosti italijanskih delegatov. Listi namigujejo pri tem, da ima ta konferenca docela socialistični značaj, zaradi česar fašistični delegati na njej nimajo kaj opraviti in so zaradi tega zapustili Zenevo. Sklepi konference bodo ostali za Italijo neobvezni. Kakor si ne pusti od nikogar predpisovati, kaj naj dela, si tudi ne pusti kritizirati svojih delegatov. Fašizem bo s temi socialističnimi hujskaci že še obračunal. Kljub tem napadom v tisku pa je napravil odhod italijanske delegacije iz Zeneve v Rimu skrajno neprijeten utis in zatrjuje se, da Mussolini s postopanjem ministra Bottai ni zadovoljen. Misli se celo, da bo italijanska delegacija odpotovala nazaj v Zenevo.

Progon nemških kolonistov v Rusiji

Riga, 15. junija. AA. Po časopisnih vesteh so sovjetske oblasti aretirale v Georgiji mnogo nemških kolonistov, češ da so se upirali socializaciji zemlje. V Sibirijo so odvedli 115 družin in 6 duhovnikov. Nemški konzul v Tiflisu, na katerega so se kolonisti obrnili, jim ni mogel pomagati. Njihovo prošnjo je poslal nemškemu poslaniku v Moskvi.

Silno neurje v Angliji

London, 15. junija. AA. Nad Cheltenhamom je divjal večeraj popoldne najhujši vihar v zadnjih 25 letih. Trajal je 3 ure. Navlil je bil tako silen, da reka Chelt narasla za 6 čevljev nad normalno in preplavila bližnjo okolico. Teniško igrišče blizu reke je bilo 2 čevlja pod vodo. Na drugem kraju je reka predrla nasip in poplavlja bližnje ceste. Tudi v drugih krajih Anglije so divjali silni viharji, dočim je bilo v Londonu ves dan silno vroče. V Salisburyju je padala toča. V Birminghamu je vihar odnesel celo vrsto streh. Pri tem je bila ubita 1 žena. Veliko oseb je ostalo brez strehe. Telefonske in brzojavne zveze so bile večinoma prekinjene.

Rodbinski svet rumunske dinastije

Bukarešta, 15. junija. V kraljevi palači se bo tekom tega tedna sestal rodbinski svet, na katerem se bo razpravljalo o raznih vprašanjih, ki so v zvezi s skorajšnjo poroko princeze Ileana s princem Antonom Habsburškim. Na rodbinskem svetu se bo tudi odločilo, kje se bo mladi par lahko naselil.

Franklin Bouillon nepopustljiv nasprotnik Brianda

Pariz, 15. junija. Franklin Bouillon je javil, da bo v torko ponovno vložil interpelacijo zoper Brianda in da bo to storil čeprav trikrat na teden, dokler ne zrubi Brianda.

Demisija predsednika Venezuele

New York, 15. junija. Po vesteh iz Venezuele je predsednik republike Perez podal kongresu svojo demisijo. Volitve novega predsednika so določene za 19. junij. Kongres je bil že dalj časa nezadovoljen s postopanjem predsednika, zlasti pri zadnjih nemirih ter je njegovo demisijo takorekoč izsilil.

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.1125, Pariz 20.165, London 26.045, Newyork 515, Bruselj 71.68, Milan 122.15, Dunaj 72.35, Sofija 3.73, Prager 122.15, Džunaj 72.35, Sofija 3.73, Praha 15.2575, Budimpešta 90.025, Bukarešta 3.065.

Smrtna nesreča pri avtomobilskih dirkah

Le Mans, 15. junija. AA. Pri avtomobilskih tekmah za lemanski »Grand prix« sta zmagala z italijanskim avtom »Alfa Romeo« angleška motorista grof Howe in sir Henry Birkin. Vozila sta v 24 urah s povprečno hitrostjo 80 milj na uro. Ker se je Bugattijev avto nekoliko pokvaril, je zavozil v tribuno. Pri tem je bila ubita 1 oseba in 3 ranjene. Bugatti sam je dobil hude notranje poškodbe.

Borba s finančno krizo v Španiji

Madrid, 15. junija. Španska vlada je sklenila celo vrsto ukrepov, s katerimi bi se za tekoče finančno leto dosegli prihranki v višini 190.5 milijona pesetov. Od tega odpade na ministrstvo za javna dela nad 100 milijonov peset. Med drugimi so predvidene črtanja materijelnih izdatkov ter ukinitve del pri železnicih in vodnih napravah. V mornariškem ministrstvu se bo prihranilo 25 milijonov, v vojnem ministrstvu pa 65 milijonov peset.

S koso za kruhom

Žalostna je poezija košnje in blaženega časa, v katerem žive reveži

Pomladensko vzdihovanje je za nami, solnce pripeka, da se Ljubljana doslovno cveti, sezona sladolepa, črešnji, jagod in sate je napočila (kumare so še nekoliko predraže), pa letovišča, kopališča in bivanje v naravi — vse to je postalo kar naenkrat aktualno in podobno sila prijetne stvari, skratka, v najlepšem času živimo. Zlasti smemo biti še veseli, kar nas biva v Ljubljani, saj je Ljubljana letoviški kraj. Toda o vsem tem se bo zasukalo pero o primernejši priliki.

Ce bi n. pr. danes spregovorili nekaj o ljubljanski košnji, bi menda zanimalo vsaj prijatelje narave, odnosno bližnje ljubljanske okolice, mestnega loga, ali »marost«, kjer so včasih v kopicah svežega, dišavega sena mnogi uživali pozno noč, ali jo pa še bodo. Pesniška žilica nam je žal otrpnila, pa tokrat ne bomo prebrali strun ter »rezali v srca, morda bo tudi za poezijo senenih kopic drugič ugodnejša konjunktura, pa bodo tedaj prišla na račun nežnejše čuteča srca.

Prijetno se čuje, kaj ne, da ima tudi Ljubljana travnike, toda ne le tiste v Ljubljani, temveč, kot rečeno, razsežne planjave, »marost«, na južni strani mesta. To je seveda marsikomu že itak znano. Za kaj rabijo ljubljanci seno, je pa drugo vprašanje; krav nimajo, konj tudi ne mnogo (razen tistih, ki ležejo kar po stezah) treba pa ni, da bi se za to brigali. Ljubljanci, če res posedujejo travnike, že poskrbe sami, da spravijo seno v denar. Večina travnikov je pa v rokah okoličanov.

Pri tem je važnejše in zanimivejše, da je v Ljubljani sivojzstven delovni trg za kose, ki je pristna ljubljanska posebnost, kakršnih je toliko. Pri tem moramo ponoviti, da se Ljubljana že nekaj časa šteje več ali manj očitno za vele mesto, zato je gotovo presenetljivo, da imamo v mestu trg za tako izrazito kmečke delavce.

Trg za mestne delavce »pod kostanjem« na Vodnikovem, odnosno Kerkovem trgu, spada v preteklost. Delavci ne čakajo več na slučajni zaslužek pod zloglasnim kostanjem, bodisi, ker bi ne imelo več pomena čakati vse dni brez uspeha na delo, ali pa je »poklic« takšnih samostojnih delarjev povsem propadel. Pač pa se je zbirajo delavci brez stalnega zaslužka na tovrstnem kolodvoru, toda ti niso več tipični »podkostanjarijci«. Kdor te razmere nekoliko pozna, se bo morda čutil gruči delavcev, ki stojijo od ranega jutra do pozne noči s kosami pod kostanjem na Vodnikovem trgu, kjer so se včasih shajali omenjeni mestni delavci. To so poklicni kosi, ki se zbirajo vsako leto na tem kraju ter čakajo delodajalce. Vsi so starejši možakarji. Mlajši si ne izbirajo več tega poklica.

— Kako, očka, ni nič?

— Nak! Zdej se ne. Seveda, danes sploh ne bomo kosili, kdor namerava najeti delavce, jih najame zgodaj, čakamo pa, morda bo nas kdo vzel za zvečer. Saj veste, da se v mraku najlepše kosi, ko je obilna rosa. Čez teden dni bo že bolje, zdej je še

nekoliko pregodaj. Hm, dandanes je slabše za zaslužek kot je bilo včasih. Kar trgaš so se za nas, zdaj pa ni nikogar blizu.

— Od kod ste pa doma?

— Od vseh vetrov, nekateri pridejo po 4 ure hoda in še več.

— Kje pa spite?

— Ko imamo delo, kar v kopicah, domov hoditi bi bilo predelež. Spiš, kot bi te mati zazibala, zariješ se v seno do nosu, boljše si ne moreš misliti. Hudir pa je, če pride ponoči nevihta. Predlaskim smo spali na marostu, ko nas je ponoči okopal dež do kosti. Zvečer se je sicer že malo poodležilo tam od Ročnika, pa nam ni bilo mar, saj smo imeli velike gospodarske marale. Komaj smo zaspali, pa se je jelo bliskati in grmeti kot bi se vrage ženili. Potegnili je veter, seno je kar odneslo z nas, pa tudi marele niso nič pomagale. Vili se je ploha, da smo kar plavalji. Da, včasih je slaba. Nekoč je 14 dni deževalo, kar smo pokosili, ni bilo mogoče posušiti. Vso travo velikega travnika smo spravili v eno samo veliko kopicu, pa bi še skoraj vse skupaj odplavalo. Seveda je tako vse senzignilo, pa tudi, če ga posušiš, ni več dobro, ker je izpran vse okus. Drugače je na marostu dobra trava, seno je dobro za krave in konje. Včasih je bilo slabše, zdaj pa marost ni več tako močvirnat. Včasih je bilo težko priti z vozom na travnik, zdaj pa že gre.

— Ali ljubljanskim ni med vami?

— Ljubljanskim ne diši košnja. Zdej je prevroče, v Tivoliju laže, pa saj jim ni treba delati. Opoldne se prikažejo na svetlo, vse kuhinje obredajo po »kloštrih«, pa sploh vse izvajajo, kje se lahko kaj dobi za pot zobe. Pri lemenartirjih baje toliko doba, da jim celo ostaja. Če ne dobe v eni kuhinji dovolj, pa gredo še drugam. Opoldne teka po mestu iz kuhinje v kuhinjo kot za stavo, drugače se jim pa nikdar nikamor ne mudi. Oblike jim tudi ni treba kupovati, ko pače z njih, si izprosijo drugo. Za tobak in »šnops« se pa tudi ujam kakšen dinarček.

— Koliko pa zaslužite?

— Še ne vem, kakšna plača bo letos. Slabo kaže. Včeraj je prišel eden po tri. Ponudili so se trije po 30 Din na dan, pa jih ni hotel vzeti, morda bi jih po 20 Din. Navadno dajo tudi hrano in pijačo, pomislite pa, da moraš delati od 4. zjutraj do noči, kositi, sušiti in skupaj spravljati seno, včasih je pa hrana tudi »za zlodje plašiti«. Delo imamo kvečjemu le dobrih 14 dni, košnja je dvakrat na leto, torej mesec dni zaslužka, če ti je sreča mila. Pri kmetih je še slabše. Vsak bi hotel, da mu delaš le za krožnik zasojenega močnika od prvega sveta do noči, potem pa še čakaj na večerjo do 11. Hlapci imajo 200 Din mesečne plače, obleke pa razgraja dvakrat toliko.

Tako je torej s poezijo košnje in tega blaženega časa, na katero se ne spomnijo niti tisti, ki hodijo iz pernic spat v kopicke.

Kralj zraka nad Ljubljano

Umetnosti atleta Draga Aleksića nad Novim trgom

Ljubljana, 15. junija.

Kralja zraka nima niti Amerika, četudi se ponša z avtomobilskimi, petrolejskim in menda tudi z alkoholnim kraljem. Ta častni naziv bi sicer moral pripadati nam, ki moramo tolikrat ribariti po zraku za senzacijami, toda — čast, komur čast — kralj zraka, ki se nam je predstavil v soboto popoldne s strehe hiše št. 5 na Novem trgu, je res pravi junak, ne le dneva, temveč pravi korenjak-akrobat, ki po pravici zasluži, da ga imenujemo kralja zraka.

O Aleksiću smo poročali natančneje že v soboto. 20-letni dečko je iz Knjaževca ter se že leto dni prav uspešno uveljavlja kot mnogobojni akrobat. V posesti je že mnogih odlikovanj 12 evropskih držav, ki jih je prejel v raznih večjih mestih v priznanje za svoje vrstolomne produkcije.

Z Aleksićem je prišla v Ljubljano tudi njegova sestra, ki je nastopala pri njegovih produkcijah.

Prirozišče senzacije je bilo, kakor rečeno, na Novem, bivšem Turjaskem trgu. Žične vrvi so bile napeljane med strehami trinadestopnih hiš št. 5 in 1, približno 18 m visoko. Te vrvi služijo prav za prav istemu namenu kakor pri žičnih železnica. Po njih teče koleček nosilne priprave, na katero se obeša akrobat, ki jo vlečejo z vrvi, napeljavajo skozi dvojno škripčevje. Na Novem trgu gotovo ni bilo še nikdar toliko ljudi od srednjega veka, ko so se tam ravnali pri viteških igrah vitež, kakor zadnja dva dneva. Večina jih je pričakovala, da se pojavi v zraku zopet prof. Strohsneider, zato so bili v začetku nekoliko razočarani, nestrpni pa tudi tako, da se je daleč naokoli razlegalo demonstrativno žvižganje kakor na kakem volilnem shodu. Radovednosti so zasedli nabrežje tudi okraj Ljubljane in prehod na Stari trg ob Valvarorjevi rojstni hiši. Godba dravske divizije, ki je med produkcijami ves večer neumorno igrala, je odgovorila na vsak izbruh nestrpnosti z oglušujočo koračnico. Pa tudi številni sladoleparji so hladili vročerkveče. Junak dneva je vedno nekoliko nategnil akademsko četrto; prvič je nastopil uro pozneje, kot je bilo napovedano.

Končno je stopil na podij, ki je bil pripravljen na strehi hiše št. 5 ter se predstavil občinstvu, nakar je izvajal 10 akrobacijskih točk. Visel je za zobe na kljuki med nehom in zemljo kakor da bi ga obesili. Tako visokega so potegnili po vrvi čez cesto na drugo streho. Ko so ga vlekli nazaj, se je med zračno potjo sukal v krogih kot res vzroren telovadek, plaval je v zra-

ku v vodoravni legi in pokazal še več drugih akrobatskih umetnij. Potem je na podiju zvil v zobeh močno ploščato železo (50x10 mm), nakar ga je z golimi rokami še zvil v tri majhne obroče. Ta »atletski produkt« je potem vrzel na tla, da so se ljudje lahko prepirali, da ni grizel čokolade. Veliko občudovanje je zbudil z dvema sodoma piva v zobeh; ko so ga vlekli po žici s tem nenavadnim tovorom, je bil podoben jastrebu, ki leti s plenom. Najbolj tvegana produkcija pa je bila skupna vožnja s sestro, ki jo je tudi držal v zobeh. Po enkrat sta »preletela« trg, ko jo je držal v zobeh za pas na hrbtu, da je visela v vodoravni črti, drugič pa mu je visela v zobeh za noge, z glavo navzdol. Po enkrat si jo je pa pri vsaki predstavi privezal tudi k pasu ter jo tako prenesel čez cesto visoko za noge.

Nazadnje se je spustil na tla po vrvi, plezajoč na mornarski način. Okoli njega se je zgornja množica, Aleksić je pa po takto godbe »zaplesal s herkulskimi mišicami. Vsaka kita posebej se je premikala, kakor bi kipele testo, kar je zlasti navdušilo nežni spol. Nekateri so tudi skrivaj želele, da bi jim junak pokazal še zobe, pa jih ni, samo »očarljivost« se je smehljaj, kakor se je vsem zdelo, ki so ga videle. Aleksić je v resnici simpatičen dečko, okroglega obraza, umerjenih potez, kostanjevih las in seveda mladosten, ker je pač še 20 let star.

Po produkcijah sta gosta vsakokrat podajala svoje fotografije in Aleksićev knji-go o njegovi gimnastiki, po kateri se je njegovo telo tako sijajno razvilo. Med produkcijami so pobirali pobirali prostovoljne prispevke, pa niso najbrž nič pridali nabrali, kvečjemu lepo kolekcijo — gumbov kakor svojčas Strohsneider.

Vesolja in senzacij pa še ni konec, dre-vi se Aleksić zopet producira, za sredo nam pa pripravlja presenečenje svoje se-stre.

Radioprogram

Sreda, 17. junija.

Opoldanski program odpre: 18: Salonski kvintet; 19: P. dr. R. Tominec; Portreti iz svetovne literature in umetnosti; 19.30: Dr. Nikola Prebrazženski; Ruščina; 20: Koroški večer, izvajajo pevci kluba koroških Slovencev; 20.45: Griegov večer. Uvodno besedo govori dr. A. Dolinar; na klavir igra ga. Šmalc-Svajgarjeva; pevake točke poje gđ. Herta Arko; 22: Čas, dnevene vesti, napoved programa za naslednji dan.

Beležnica

Koledar.

Danes: Ponedeljek, 15. junija 1981, ka-toičani: Vid, pravoslavni: 2. junija, Drogomir.

Današnje prireditve.

Drama: Vzrok, C.
Kino Matica: Poročim svojega moža.
Kino Ideal: Alibi.

Dežurne lekarne.

Danes: Kuralt, Gosposvetska cesta, Suš-nik, Martijn trg.

Jugoslovanski treznostni kongres

Od 2. do 5. julija letos bo v Beogradu IV. jugoslovanski kongres treznosti, ki ga priredita jugoslovanski Savez treznosti in Savez treznostne mladosti. Kongresa se bodo udeležili odposlanci in člani abstinenčnih organizacij iz vse države.

Na dnevnem redu bodo referati generalnega inspektorja za higijeno dr. Andrije Štamparja o vlogi socialne medicine pri po-bijanju alkoholizma, generalnega tajnika beograjske trgovske zbornice dr. Svetislava Marodića o alkoholnem vprašanju z gospo-darskega stališča, namestnika generalnega ravatelja Jugoslovanske banke v Zagrebu Ede Markovića o nalogah mladine v borbi za treznost in inspektorja ministrstva prav-de dr. Ilije M. Jelčića o zakonskih določbah za pobijanje alkoholizma.

Kongresu bo predsedoval profesor in biv-ši rektor univerze v Zagrebu dr. Drago Pe-rovčić, podpredsednik Jugoslovanskega save-za treznosti.

Za nastanitev udeležencev so pridobljeni prostori v Dijaškem domu v Beogradu ter tudi druga stanovanja. Za tri dni bivanja v Beogradu je plačati 120 Din, dovoljeni so železniški vozni popusti ter dopusti za vse državne uradnike, ki se udeležijo kongresa.

Na programu sta tudi občna zborna obeh savezov, ogled prestolnice, po kongresu pa izlet s parnikom do železnih vrat. Ob pri-javi je poslati za ta izlet 50 Din, skupni stroški zanj pa bodo znašali 100 Din.

O kongresu bo izdana tudi spomenica, v kateri bodo objavljeni po stenografskih be-ležkah vsi referati, predavanja, potek zborovanj, zgodovina abstinenčnega pokreta, poročila, seznam vseh udeležnikov ter fo-tografije skupin udeležnikov kongresa. Spome-nico, kongresni znak in druge kongresne edicije dobi vsakdo, ki se vpiše za člana kongresa z vlogo 30 Din, čeprav se kon-gresa ne udeležijo.

Za vse informacije o kongresu se je obračati na prirediteljni odbor Jugosloven-skega kongresa treznosti, Beograd, poštni predal 138, telefon 4777, Pašičeva ulica 6, I. nadst. Informacije se izdajajo takoj in na zahtevo vsakogar. Udeležbo je treba pri-javiti najkasneje do 25. junija.

Žrtev kopanja

Ribnica, 15. junija.

V petek 12. t. m. se je šel okrog 20. po delu ključavničarski pomočnik Albert Ul-čar, uslužben pri Oražmovem podjetju, ki izdeluje za vso državo telovadno orodje, kopat v potok Bistrico. Fant je zaplaval par metrov stran od drugih kopalcev in se začel potapljati. Drugi kopalki, ki jih je bilo baje okrog 20 po številu, med njimi tudi taki, ki se ponašajo, kako so večji pla-vanja so tako osupnili, da ni nihče poskušal nesrečnega rešiti, dasi bi bilo to po-polnoma lahko in brez nevarnosti, ker so bili v neposredni bližini potapljačevega in tudi voda ni posebno globoka.

Sli so klicati sina delodajalca g. Jakoba Oražma ml., ki je nemudoma prihitel, se poglaval v vodo ter privlekel nesrečnega na suho. Bilo pa je že prepozno in ga kljub vsestranskim poizkusom niso mogli več rešiti, ker je kmalu nato izdihnil.

Vso grajo zasluži vsi, ki so bili v kri-tičnem času v kopališču, posebno pa še oni, ki so večji plavanja in niso poizkusili nesrečnega mladeniča rešiti.

Ulčar je bil doma iz Mozlja pri Ko-čevju, star 18 let, zelo marljiv delavec in zvest član Sokola.

Pogreb je bil včeraj ob 13. in je pričal, kako vsestransko je bil nesrečni mladenič priljubljen. Sokolstvo se je pogreba kor-porativno udeležilo z zastavo in tudi dru-ga občinstva je bilo toliko, da lahko re-čemo, da so tako lepi pogrebi redki.

Reprodukcije najboljših slik

naših največjih slikarjev Groharja, Jakopi-ča in Jame je izdala umetnostna založba »Sejalac« v dveh serijah razglednic V prvi seriji je odlična reprodukcija Groharjevega »Sejalca«, ki je dal ime tudi založbi. Razen te slike sta pa v seriji tudi njegova slavn »Macesen« in »Krompir«, slikarja Matije Jamer monumentalni »Sejalci od Sofle«, živahna »Frančiškanska cerkev« v Ljubljani in lirski »Loka«, v drugi seriji ima pa Jama »Pogled na Ljubljanski grad« in nežno Ljubljano »V jesenskem jutru«, Grohar »Jesen« in značilno »V Gorajtah«, ki je pa na razglednici pogrešno tiskano »V »Gorajtah«, Jakopičevi sta pa znani sliki »Spomin« in »Družina«. Javnost bo go-tovo pozdravila s pohvalo, da se je končno vendar odločil nekdo seznaniti našo javnost tudi z najboljšimi deli naše likovne umetnosti, čeprav bi ta dela še radi imeli v velikih reprodukcijah. Cena razglednic je nenavadno nizka, ker velja 6 velikih raz-glednic le 8 Din. Občinstvo bo gotovo ra-do poseglo po njih, saj so reprodukcije iz-vrstne, da z njimi razveselijo svoje znanec, prijatelji umetnosti si jih bodo pa shranili v svojo biblioteko, kjer bodo prav dobro-došla priloga k literaturi o naši umetnosti.

Kam s Prešernovim spomenikom?

Nasveti in predlogi naših umetnikov naj povsem razči-stijo to vprašanje

Arhitekt J. Costaperaria:

Prešernov spomenik je iz časov, ko je veljalo za ustvarjajoče umetnike v slikarstvu, kiparstvu in arhitekturi geslo: času primerna umetnost — der Zeit ihre Kunst. Geslo se nam zdi sedaj nekoliko prazno, če tudi nalezljivo danes na podobna gesla. No-va stremiljenja in nova hopenja iščejo ne-kakšno posebno, samo času primerno soln-ce. Na tem se solnce solnčijo in v senci te-ga solnce uvenijo.

Danes se največ kritizira podstavke Prešernovega spomenika. Ustvarila sta ta Podstavek velesposlovni kipar Zajec in ar-hitekt profesor dr. M. Fabiani. Mogoče je podstavek več od Fabianija kakor od Zaj-ca. Fabiani pa ni bil v svojem bistvu dete samo svojega časa, bil je v umetniški kon-cepčiji večji in jačji, kakor je čas zahteval od njega in zato vidimo, da njegova razna dela na Dunaju, v Trstu in Ljubljani tudi danes, ko veljajo druga gesla, reprezentirajo dobra dela zavidne kvalitete.

Marsikateri sedanja dela, kiparska ali arhitektonska in tudi slikarska, za katera se danes najde navdušenje in spoštovano klanjanje, bodo že čez deset let gledana z drugimi očmi in od navdušenja bo ostalo malo ali tudi nič. Bodoči rodovi bodo izlo-žili nekaj biservov, katerih vrednost se bo cenila, — večina pa bo zapadla v pozablje-nje. Tako je v umetnosti in tako bo ostalo.

Pri Fabianiju sicer tudi ni vse zlato, kar je napravil, (pri vseh ustvarjajočih je tako), ampak tudi srebro ima svojo vred-nost. Znano mi je, da je arhitekt prof. Fa-biani svoje projekte zelo vestno studiral in ni bil površen. Tudi pri izbiri mesta za Prešernov spomenik je imel važno besedo. Postavili so spomenik na Marijin trg, prej

pa so nesli silhueto po raznih delih Ljub-ljane. Spomenik je postavljen na Marijin trg, ker so bili s tem zadovoljni kipar Zajec, profesor Fabiani in one osebe, ki imajo zaslug, da je Prešernov spomenik prišel do izvršitve.

Danes se išče drugo mesto za spomenik. Soglašam s predlogom slikarja in ki-parja Toneta Kralja, da se spomenik po-stavi na koncu promenade v Tivoliju.

Nikakor ne odobravam, da bi se na spomeniku kaj izpremenilo. Ali je zlato ali je srebro, spomenik in podstavek naj osta-ne taka, kakor ju poznamo skoro že 30 let, in v tej koncepciji prestaviti na drugo mesto ali pa z njima v muzej in za Preš-erna nov spomenik.

XI.

Konservator Marjan Marolt:

Moderno Ljubljano ureja Plečnik. Vaš list pozivlja umetnike, naj se izjavijo. Rad bi videl Jakopiča, kako bi gledal, če bi prišel Plečnik, pa mu zašel pridgovati, kako naj »malac«. Rad bi videl Bernekarja, če bi prišel kakšen »Bog pred Izraelci«, pa mu kvaril njegove skulpture. Če smo izročili regulacijo Ljubljane Petru, naj Peter odlo-ži Pavel, pa naj slika in kleše.

Zajec je dober kipar, njegov Prešeren je bil aktualen in je kot spomenik še vedno aktualen. Kot izdelek je izdelan, po mojem je dober izdelek. Toda moderno Ljubljano so naročili pri Plečniku, on razpolaga s sv. Trojico, z Mirjem in naj tudi z Zajem-ker je Zajec upoštevanja vreden kipar, ga bo Plečnik upošteval, Ljubljana pa naj re-gulatorju zaupa, da ga bo pravilno upošta-val.

Glede spomenika kralju Petru I. velja isto.

Nov cestno-policijski red v Ljubljani

Osnutek, o katerem bodo končno veljavno sklepali pri-stojni odseki

Nakladanje in razkladanje na javni cesti.

Na javni cesti se smejo vozovi nakla-dati in razkladati, ako dotični posestnik nima primerne dvorišča ali voza. Te-daj je nakladanje in razkladanje takoj pri-četi, kadar se voz ustavi in brez prene-hanja z zadostnim številom delovnih sil nadaljevati ter čimprej dovršiti, potem pa voz takoj odstraniti.

Strešanje na javni cesti.

Prepovedano je na javni cesti biti žo-go, se kupati s snegom, lučati kamenje, stre-ljati s puškami in samokresi vsake vrste, lučati s fračo kamenčke, s strelnim lokom spuščati puščice, zažigati žabice in rakete brez oblastnega dovoljenja.

Skakanje na vozove l. t. d.

Med vožnjo skakati na voz ali z voza ali se zadaj na voz obešati je prepovedano.

Drsanje l. t. d. po javnih potih.

Drsanje, sankanje in smučanje je po voznih potih in hodnikih prepovedano.

Za prirejanje športnih tekem po ulicah, tekov l. t. d. je potrebno oblastno dovo-ljenje.

Postavljanje predmetov na okna.

Predmete, ki jih stranke postavljajo ali obešajo na okna, balkone ali na zidovne, morajo tako pritrditi, da ne morejo pasti na cesto ali hodnik, kjer bi lahko poškodo-vali mimoidoče.

Prepovedano je tudi kakršnekoli pre-dmete metati skozi okna ali čez balkon na cesto ali hodnik.

Valjanje sodov po cesti l. t. d.

Prepovedano je na javni cesti valiti so-de, terkljati kolesa in druge enake pre-dmete, prenašati nezastirna zrcala ali druge predmete, ki odpirajo solnčne žarke in sploh kaj takega početi, kar bi utegnilo nadlegovati občinstvo ali plašiti živino.

Ograja ob cestah in hodnikih.

Prepovedano je uporabljati bodočo žico za plot ob hodnikih in cestah.

Razobešanje blaga.

Prodajni in drugi predmeti, razstavna okna, izveski in druga oznamna sredstva, ki se razobešajo in razstavljajo na poslop-ja, na vrata, okna, ograje itd., ne smejo do višine 2,50 m nad hodnikom, peš-potom in cesto moleti več nego 16 cm na ulico ali trg.

Vedno je te stvari tako razobešati, da se mimoidoči ljudje ne onesnažijo ali po-škudujejo in se ne plaši vprezna živina.

Tudi v višini nad 2,50 m ne sme moleti predmet čez hodnik.

Za izjemno prekrščenje navedenih mer je potrebno oblastno dovoljenje.

Naprava streh proti solncu.

Prepovedano je napravljati strehe za obrano pred solncem brez oblastnega do-voljenja.

Streha mora biti najmanj 2,50 m visoko nad hodnikom, ne sme imeti visečih kril iz-pod te višine, niti biti z nobeno rečjo pri-trjena na tla; končati se mora proti cesti že 50 cm pred robom hodnika.

Razobešanje izveskov v obliki zastav

ali visečih izveskov dovoljuje oblastno, ki predpiše tudi obliko ali vsebino izveska.

Razsvetljiva razstavnih oken.

Svetilke pri prodajniških razstavnih ok-nih morajo biti najmanj 2,50 m nad hod-nikom.

Razstavna okna se ne smejo razsvetlje-vati s petrolejskimi svetilkami.

Naprava razsvetljenih ali transparentnih izveskov.

Za napravo razsvetljenih ali transpa-rentnih izveskov je potrebno posebno ob-lastno dovoljenje.

Naprava pritličnih vrat itd.

Vrata, okna, žaluzije, zaklopnice itd. v pritličju, ki se odpirajo na cesto, morajo biti vselej tako v zid pritisnjena, da ne morejo mimoidočih oškodovati ali svobod-ni promet ovirati.

Okna, ki niso najmanj 2,50 zvišana nad hodnikom, se ne smejo na cesto odpirati.

Snaženje oken.

Okna visokih pritličij in gorenjih nad-stropij se ne smejo snaziti na ta način, da bi osebe pri tem delu stale na zunanem okenjaku ali se s telesom preveč nagibale skozi okno.

Snažilci-ke morajo biti privezani ali na drug način zavarovani zoper padec.

Okna obešati ali snemati smejo le za-nesljive moške osebe.

Za srečne lastnike vil

pa tudi za take, ki bi šele radi postali, imajo pa morda že vrtove, je napisal prav lepo in nenavadno bogato s slikami okra-šeno knjigo naš znani strokovnjak g. ing. Ciril Jeglič. Njegove »Okrasne spenjavke« so res knjiga, ki spada v vsako hišo, saj pri nas vidimo toliko dolgočasnih in pustih zidov, da se vsak tuje zgraža, kako malo smisla imajo ljudje za zidove obrasle z ze-lenjem. V knjigi je vse, kar rabi začetnik, prav mnogo je pa tudi takega, kar bo pou-čilo tudi strokovnjaka. Avtor je opisal vse v resnici dobre spenjavke in tudi, kako jih moramo vzgojiti, da uspevajo ter bogato cveto. Od našega bršljana in divje trte pa do najkrajših klematisov in vrtnic so naslikane in opisane vse rastline, kar nam jih nudi moderno vrtnarstvo, zato pa bo knjiga gotovo v kratkem razprodana in je treba hiteti z njeno nabavo. Iz navodil ing. Jegliča naj se lastniki hiš in vrtov nauče, kako naj spenjavke uporabijo, da pridejo do veljave rastline, še bolj pa njih vila. Ko-risna knjiga, ki kljub 54 lepim slikam stane le 28 Din se seveda dobi tudi v knjigar-ni Tiskovne zadruge.

Repertoarji

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Ponedeljek, 15. junija: Vzrok. Red C.

OPERA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Ponedeljek, 15. junija: Zaprt.

Torek, 16. junija: Fidelio. Red A.

</

Dnevne vesti

Iz Ljubljane

— Učiteljcem — pevcem! Učiteljski pevski zbor bo začel v prihodnjem poveljskem tednu od 2. do 10. julija večerati nov program, ki bo obsegal moške, ženske in mešane zborove. Da izpolnimo zlasti moški zbor, vabimo k sodelovanju vse tovaršne pevece. Apelliramo za sodelovanje na tovariše iz bivše mariborske oblasti. Zaradi olajšanja posekanja vaj se bodo vršile izmenično od sile tudi v Mariboru in Celju. Tovarišem iz oddaljenih krajev, kakor tudi poročenim se bo po možnosti povrnil del stroškov. Prijave sprejema: Učiteljski pevski zbor UJU Ljubljana, Franciškanova ulica 6.

— Ignacij Boršnjak in Davorin Jenko dobita v Cerkjah pri Kranju, kjer sta oba doma, spominski plošči. Boršnjaku jo postavi in odkrije Udruženje gledaliških igralcev, Davorinu Jenku pa Glasbena Matica. Slovesnost obeh odkritij bo na Vidovdan v nedeljo, dne 28. t. m. ob pol 3. pop. Narodna društva in občinstvo prosimo, da se udeležijo tega dne Vidovdanske slovesnosti v Cerkjah. Za zvezo z Ljubljano bo preskrbeno.

— Pevsko društvo Ojka iz Celja je včeraj popoldne priredilo v zdravilišni dvorani na Bledu koncert umetnih in narodnih pesmi pod vodstvom svojega pevovalke g. M. Videčnika. Na sporedu so bile skladbe Adamca, Jereba, Koruna, Kimovca, Mirka, Pavčiča, Prelovca, dr. Schwaba in Vilharja. Društveni moški zbor šteje okoli 30 glasov dobrih pevcev, je dobro upr., discipliniran, pazi na dinamiko, ima pomembno izreko. Odpel je obširni spored polhov in le škoda, da je koncertu prisostvovala komaj 70 poslušalcev, večina domačinov, tujcev ni bilo. Je pač prevelika vročina, čas za koncerte neprimeren. Koncert je poslel pevovalka Hubadove župe JPS g. Zorko Prelovca.

— Konkursi in prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 1. do vključno 10. t. m. sledečo statistiko (Številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečnega leta): Otvorjeni konkursi: v savski banovini 2 (—), v drinski banovini 1 (—), v dunavski banovini 3 (5), v moravski banovini 2 (4). Otvorjene prisilne poravnave izven konkursa: v primorski banovini 2 (—), v drinski banovini 2 (—), v dunavski banovini 8 (—), v vardarski banovini 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo — (1). Odpravljeni konkursi: v dravski banovini 3 (1), v savski banovini 2 (2), v primorski banovini — (2), v drinski banovini 1 (—), v dunavski banovini 4 (1), v moravski banovini 1 (3), v vardarski banovini 3 (2). Odpravljene prisilne poravnave izven konkursa: v dravski banovini 4, v savski banovini 1.

— Morilka moza obsojena na dosmrtno ječo. V soboto popoldne se je v Velikem Bečerku nadaljevala razprava proti Jeleni Kovačovi iz Beodre, ki je meseca aprila s sekuro ubila svojega moža. Opazila ga je 17-krat po glavi in telesu. Sodišče jo je obsodilo na dosmrtno ječo. Kot olajševalna okoliščina je upoštevalo dejstvo, da je mož vedno grdo ravnal z njo in da je obtoženka dejanje skesano priznala. Obtoženka se je pritožila.

— Samomorilna epidemija v Vrbsu. V Vrbsu se dalje časa razširja pravzaprav samomorilna epidemija. Skoraj ne mine tedna dni, da ne bi zabeležili kakšnega samomora, zanimivo je pa dejstvo, da se naveličajo življenja skoraj izključno starejših ljudi. V teku meseca dni si je končalo življenje osem starejših oseb, v petek se je pa v hiralnici obesila 81-letna občinska uboga Kristina Štefan.

— Zvezana mladenka v laboratoriju. V Zagrebu so v soboto popoldne doživeli svojevrstno senzacijo. V kleti palače v Zvonikovi ulici št. 2 so našli v kemiksem laboratoriju zvezano okrog 9.30 približno 24-letno laborantko B. S. Nogi in roki je imela zvezani, vrat zadržan z tanko vrvice, usta pa zamašena z robcem. O dogodku je bila obveščena policija, ki je uvela obširno preiskavo. V preiskavi je policija ugotovila, da je mladenka najbrž sama fingirala napad. V laboratoriju je bila samo dve ali tri minute sama in nemogoče je, da bi jo mogel kdo napasti in tako naglo zvezati. Dekle zatrjuje, da se je za njenim hrbtom nenadoma pojavil velik in močan možik, ki ji je pomolil steklenico s jedkim duhom pod nos, zaradi česar se je takoj onesvestila. Zanimivo je, da neznanca ni nihče videl.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stalno toplo, deloma poboščeno. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 32,6, Skopje 32, Beograd 31,9. Zagreb 31,8, Sarajevo 31,5, Ljubljana 29,2, in Maribor 25,2. Popolnoma jasno je bilo samo v Ljubljani, Beogradu in Splitu, povsod drugod malo oblakno. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,8 mm. Včerašnji dan je bil najbolj vroč v celi sezoni.

— Poskušan samomor. Davi so v bolnico prepeljali nekega Antona L. iz Šiške, ki je v samomorilnem namenu zavžil strup za šurke. V bolnici so mu izprali želodec in je že izven nevarnosti.

— Cigani napadli Rumuna. Jeremijas Franc, 25-letni brezposelni mehanik se je vračal peš iz Francije v domovino na Rumunsko. V Kočevju so ga napadli cigani in ga pretepli, eden ga je pa vrgel na tla in mu zlomil levo roko. Jeremijasa so prepejali v ljubljansko bolnico.

• Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.

Doraščajoči mladini nudimo jutraj čašico naravne »Franz Josefove grenčice«, ki dosega zaradi tega, ker čisti kri, želodec in čreva, pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova voda« že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova voda« se doblja v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

—lj Poljski moški pevski zbor »Echor« je od 7. t. m. dalje na turneji po Jugoslaviji. Ta drugi najboljši poljski pevski zbor obseva vsa večja mesta naše kraljevine. V Ljubljani bo koncertiral v ponedeljek dne 22. t. m. v Filharmonični dvorani. Na programu ima izključno skladbe iz poljske literature, deloma umetne zborove, deloma pa narodne pesmi v priredbi za moški zbor. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni.

—lj Umetniška razstava. Naši upodabljači umetniki imajo v paviljonu »K« na ljublj. velesejnu razstavo svojih umetnin, ki je res lepa, pestra in zaokrožena zbirka Umetniške razstave nudi ljubiteljem lepih originalnih slik najugodnejšo priliko, da kupijo umetnine, ki imajo trajno vrednost. Z nakupom slik se javnost oddolži domačim umetnikom, ki to v polni meri zaslužijo. Razstava se zaključuje 18. t. m. Pokažimo, da se zavedamo pomena domačih umetnosti in da naši umetniki v svojem vzvišenem delu niso osamljeni.

—lj Akademiki - Sokoli, vabljeni ste na sestanek, ki bo jutri v torek ob 20.30 v sejni dvorani ljubljanskega Sokola (Narodni dom, vhod iz Bleiweisove ceste). Predmet razgovora na tem sestanku bo zlasti ustanovitve sokolskega krožka.

— Občni zbor občinskega odbora Jadranske Straže bo jutri v torek 16. junija ob 20.30 v prostorih restavracije Zvezda.

—lj Mestno kopališče na Ljubljani se je otvorilo v soboto dne 13. junija 1981.

—lj Operna šola je poseben oddelek državnega konservatorija v Ljubljani. Gojenci, ki posejajo operno šolo, bodo imeli danes 15. t. m. in v sredo, dne 17. t. m. dve javni produkciji v dramskem gledališču. Prva danes bo deklamacijska in igralška produkcija. V I. delu sporeda nastopi celotna vrsta gojencev z deklamacijami iz naše literature, deloma pa tudi z narodno pesmijo. V II. delu so na sporedu posamezni prizori iz Goethejevega Fausta. Zupaničeve Veronike Deseniške in Cankarjevih napcev. III. del sporeda tvori celotno IV. dejanje Zupaničeve Veronike Deseniške. Gojenci deklamacijskega in igralškega oddelka uživajo pouk pri prof. Oslpu Šestu, ki vodi tudi to produkcijo. Začetek današnje javne produkcije je točno ob 5. popoldne. Vstopnice od 2—10 Din so v predprodaji pri dvejni blagajni v operi, zvečer od pol 20. ure dalje pa v drami. Druga produkcija bo nastop operne šole, ki jo vodi deloma g. Škerij - Medvedova, deloma pa kapelnik Neffat Anton in dr. Svava, ob 20. prav tako v dramskem gledališču.

—lj Asfaltni hodnike so te dni popravljali v Lingarjevi in Stritarjevi ulici. Že nekaj časa popravljajo trotoarje po mestu na vseh koncih in krajih prav pridno, kar je tudi šteti med napredek mesta. Priznati je treba, da še doslej ni Ljubljana nikdar tako živahno delala za svojo povzdigo kakor letos, saj so kanalizacije, gradnja in tlakovanje cest in hodnikov ter druga javna dela vsakdanji pojav.

—lj Vrtna ograja opernega gledališča ob Aleksandrovi cesti je bila občutno poškodovana, kamnit podstavek nagujen in skrivljen zaradi slabega temelja ter je bilo popravilo zelo potrebno. Po renoviranju zunanjosti gledališča, so te dni pričeli popravljati še vrtno ograjo. Zda betonirajo temelj za ograjo ob Aleksandrovi cesti.

—lj Franciškanjski most je danes za promet deloma zaprt. V soboto smo poročali o predoru, ki ga kopljejo ob Stritarjevi ulici pod cesto v svrhu izpeljave glavne kanalizacije. V tem predoru je začela danes od stropa curjati voda; naknadno so ugotovili, da je počena vodovodna cev, ki leži v cesti nad mostom. V svrhu popravila vodovodne napeljave prekopavajo cesto, zato je promet na franciškanjskem mostu deloma oviran.

—lj Zanesljivost naše pošte. Dne 10. t. m. že ob 8 zjutraj je tajnik nekega društva s 500 člani oddal na glavni pošti tucač vabil za nujno odborovo sejo. Pisma so bila kot tiskovina pravilno v odprti kuverti in tudi pravilno frankirana. Odborniki so jih pa dobili šele z dopoldansko pošto dne 13. t. m. t. i. nekateri celo že po kosilu. Da bi bila pošta prikrila svojo naglico in hitro poslovanje, ni nobena znanka obliterirana z dnevnim žigom in so tako vse znamke ali še popolnoma nerabljen ali pa s svinčnikom prečrtane. Kuverte so direktno na razpolago v našem uradništvu, kjer lahko zve tudi za priče.

—lj Izlet lovškega strelskega kluba na Koren pri Horjulju. Včeraj je priredil ljubljanski lovski strelski klub ob zaključku svoje sezone izlet na Koren. Ob krasnem vremenu in številni udeležbi se je razvila v prosti naravi nepriljena, zelo animirana zabava. Po jugoslovenskem običaju so lovci pekli na ražnju dva janca in g. predsednik Čepon iz Ljubljane je ob vestnem sodelovanju klubovega gospodarja Pavleta Fabijanija in hotelirja Karla Mikliča postregel izletnikom v taki izborni meri, da je prišlo splošno zadovoljstvo do velleja. Pri tej priliki je bil tudi ustoličen po predpisnem obredu za strelskega kralja najboljši strelec g. profesor dr. Novak. Po zabavi na Korenu so se podali izletniki na 400 m nižje ležeči romantični Horjul, kjer se je v gostilni pri Čeponu zabava nadaljevala, dokler ni dospel ob 10. Magistrov avtobus po izletnike.

—lj Tiskarski krog je gotovo zaklet sovražnik carine in carinaric, ker je v soboto pri poročilu o polaganju temeljnega kamna za novo carinarnico tako neusmiljeno nagajal. Pri naštevaju udeležencev popravljamo samo nekaj njegovih največjih grehov ter prosimo čitatelje, naj g. ing. Pavlina iz konstrukterja napravijo za projektanta doedanjih carinarnic, šefa tehniškega oddelka banske uprave g. ing. Matijo Krajca za zastopnika ministra za grad-

be dr. Kumanudija, g. dr. Slokar je seveda predsednik društva bančnih zavodov, šef oddelka za vzdrževanje prog g. ing. Petrzela je pa prišel s svojim šefom direktorjem drž. železnice g. dr. Jakobom Borkom, ki ga je pa skrat kratkoma požrl, kakor kakor tudi g. dr. Slokarja, iz naslova dr. Slokarjevega in ing. Petrzelovega je pa ustvaril novo društvo bank za vzdrževanje prog. Ne upamo si več popravljati, da se skrat ne zaleti še v ta popravek.

—lj Za tkanje perzijskih preprog daje informacije Splošno žensko društvo v društvenih prostorih, Rimska cesta 9, vsak torek od 3.—5. pop. Odbor se trudi, da se uvede tkanje preprog na statvah v meščanske ženske kroge kot domača obrt, ki naj nudi našim ženam zaslužek.

—lj Povratek naših izseljencev. Preko Francije so se včeraj vrnilo iz Amerike okrog 50 naših izseljencev. Na kolodvoru jih je sprejel zastopnik prekoceanske linije g. Kraker, nakar so odpovali na svoje domove.

—lj Nepredviden kolestar. Sročil so morali v ljubljansko bolnico prepeljati 61-letno go. Ano Kukarjevo, ženo finančnega računskega ravnatelja v p. Vračala se je z Ježice domov, pa se je na Črnučah z vso silo vta. Zadobila je precejšnje poškodbe po vsem telesu, Kolesarja, ki je brezobzirno in brez luči vozil po pešpoti ter tudi ni zvonil, zasledujejo oblasti.

— Damsko perilo v najlepši izbiri dobite pri Šterk nasl. KARNIČNIK, Stari trg št. 18, Ljubljana.

Oblečemo Vas
od nog do glave
za mal denar
Tudi na obroke!
A.PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Iz Celja

—c Včerašnja nedelja v Celju. Dočim smo imeli prejšnjo nedeljo kakor tudi v ostalih krajih naše banovine skrajno slabo, deževno vreme, vsled česar je tudi morala odpasti velika gasilska veselica na Glaziji, so včeraj gasilci ob najlepšem vremenu prav dobro odrezali. Dopoldne se je vršila ob 10. po alarmu s 3 topovskim strelji na Dečkovem trgu velika gasilska vaja, ki je izpadla razmeroma zadovoljivo. Pinglana je bil požar na palači Narodnega doma, pri čegar gašenju so sodelovali celjski gasilci z vsemi svojimi brizgalnimi in ostalim orodjem. Istočasno se je razvila po glavnih mestnih ulicah slavnostna povorka kolesarjev - dirkačev, spremljanih z avtomobili in motornimi kolesi. Zjutraj se je namreč vršila s ciljem v Celju deseta zvezna kolesarska dirka, katere so se udeležili dirkači iz Novega mesta, Ljubljane, Domžal, Zagorja, Celja, Sevnice in Maribora, popoldne pa je bila na Glaziji ob ogromni udeležbi srečolovcev gasilska tombola v korist rešilnega avtomobila. Pozneje se je razvila istotam v ograjenem prostoru velika veselica, ki je trajala v pozno, oziroma rane ure. Kljub vsemu tudi Savinja ni pogrešala svojih čestitcev in čestitki, ki so v najprejstnejših modernih kopalnih oblekah preplavili od solca razgret bregova.

—c Pogreb ravn. Pograjca bo drevi ob 18. z Brega na okoliško pokopališče. Pokojnika, ki je bil tudi član okoliškega občinskega sveta in njegov finančni referent, se je včeraj zjutraj na občinski seji spomnil s primernim nagovorom župan g. Mihečič, dočim so ostali občinski odborniki stoji počastili njegov spomin s »Slava« klici.

—c Kuluk v okoliški občini. Celjski okoliški občinski svet je sklenil na svoji včerašnji seji, da se osebno delo na okoliških občinskih cestah, uporabljajoč zadovno olajšavo banske okrožnice, ne bo vršilo v poletnih mesecih, ko je največ dela na polju in v hmeljnikih, temveč šele v jeseni. Zanimiva pri tem je ugotovitev, da se v vsej okoliški občini ni prijavil za osebno delo noben davkoplačevalec, temveč so se vsi odkupili.

—c Dve izgubi. Cvetka Potokarjeva iz Gaberja je izgubila pred dnevi neko dopoldne med potjo od doma do Gosposke ulice ročno torbico z manjšo vsoto denarja in skupni vrednosti 110 Din. — Emilija Verčkovnikova iz Gaberja je izgubila nekeje v mestu 300 Din vredno zlato zapestnico.

Uspehi naših umetnikov v Beogradu

Obširno smo poročali o razstavi v Beogradu, ki so jo priredili naši umetniki akademiki kipar Lojze Dolinar in akad. slikarja Gojmir A. Kos in Fran Pavlovec. Beograjski listi so objavili prav ugodna poročila, kar priča, da so naši umetniki dosegli velik moralen uspeh, prav veselji nas pa tudi, da je tudi gnoten uspeh zelo zadovoljiv.

Zelo zanimivo kritiko je objavil M. K. v včerašnjem »Vremenu«. V izsledku se glasi:

Konec sezone nam prinaša redko pazljivo pripravljeno in dobro organizirano razstavo: kipar Dolinar in slikarja Kos in Pavlovec so pokazali beograjski publiki blizu 100 svojih skulptur in slik, ki so napolnile vso veliko dvorano umetniškega paviljona in tvorijo okusno aranžirano celoto. Imena, razumevanje in način razstavljanja teh resnih umetnikov se pri nas ne vidijo pogosto; vredno jih je spoznati.

Kipar Lojze Dolinar, eden najboljših v svoji generaciji in eden petorice šestorice najuglednejših in najbolj nadarjenih naših sodobnih kiparjev, je razstavil 31 svojih del v bronu, črnem kamnu, v marmoru in terakoti. To niso dela napravljena v naglici in ne samo za to razstavo. Popolnoma pravilno je presodil Dolinar, da ni dovolj poznan v Beogradu in da je potrebno napraviti reprezentativno razstavo; zbral je svoja dela od leta 1926 in pripeljal najboljše. V njih imamo v resnici pregled njegovega dosedanjega delovanja, omogočujejo pa tudi, da se predoči njegov talent od vseh strani.

Takoj na prvi pogled je očividno, da je Dolinar pravi rojeni kipar z razvitim smislom za plastiko in z globokim čutom življenja in oblik. Še bolj kakor interesantno je pa videti, kako se je v njem obrnilo mnogo tradicionalne slovenske narodne in cerkvene plastike in kako globoko je vezan z umetnostjo baroka in gotike, sprejete od Nemcev. Pri Dolinarju je mnogo močnejša potreba ekspresivnosti nego lepote: jedrina in moč sta prvi pri njem; komaj, da je kaj gracije v njem, prej preide v patetiko nego v liriko; bližji sta mu rudimentarnost in rustikalnost kakor prefinjenost in harmonija. Najboljše so tiste njegove skulpture, v katerih kaže ravnotežje svojih vzmernih sil. Nekak neoplemenjenost okusa ga moti pokazati vso svojo silo v prečiščenem pogledu,

vendar pa zato ni nobenega suma, da bi Dolinar ne bil odredena in močna osebnost v današnji jugoslovenski umetnosti in da bi njegovo delo ne bilo neminljivega pomena.

Slikar Gojmir Anton Kos iz iste mlade generacije je priredil še v večji meri ko Dolinar retrospektivno razstavo svojih del: pripeljal je vse svoje glavne slike, ki jih je napravil zadnjih 10 let. Prišel je kot impresionist v duhu one, danes že slavne slovenske impresionistične šole, ki sta njena glavna predstavnika Grohar in Jakopič. Nato je opustil izrazito koloristična pojmovanja in prišel do bolj monumentalni in dekorativni platni, da opusti tudi to smer na ljubo moderniziranega realizma po primeru gotovih nemških slikarjev. Za nas v Beogradu, ki imamo najraje sodobno koloristično »pariško šolo«, je Kos šel po nasprotnem potu od onega, ki bi ga želeli. Radikalno usmerjenje »na desno« mu po našem mnenju ni prineslo rezultata, ki jih je Kos pričakoval. Raje imamo njegove starejše stvari od novejših. Nesporo je pohvalna zavidanja vredna in solidna disciplina, ki si jo je Kos naložil v zadnjem času samemu sebi, vendar je za zaradi nje izgubil nekaj svobode in spontanosti, ki so prvi pogoj umetniškega ustvarjanja. Temeljito je lepa stvar, ali temperament je še večje hvale vreden. Izredno resni, nadarjeni in sposobni Kos naj se osvobodi pedanterije in opusti svojo najnovejšo suho in hladno maniro.

Fran Pavlovec, najmlajši iz trojice, je izrazilo koloristično orijentiran in ima dar in smisel za pot, ki vodi po njem. Ta pot je pa za njega še dolg in naporen. Nikjer se ne zahteva bolj prefinjenega slikarskega očesa in večje kulture nego v kolorističnem slikarstvu, kjer se neslikarji najhitreje pokažejo. Pavlovec še ni dosti poglavljen, niti uravnotežen. Pri njem je še nekaj nevezanosti, površnega pojmovanja, »skiciranja« in naglice poleg vsega smisla za tonske rešitve v modernem in zelenem, slike kot so »Selo« in »Pred nevihto«, nas pa navdajajo z najlepšim upanjem.

Vso trojico si moramo zapomniti in z zanimanjem pričakovati njih ponoven prihod v Beograd, kjer jih bodo pričakovale zaslužene simpatije po tem prvem pravem poznanstvu.

Lepo sokolsko slavlje v Št. Jerneju

Razvitje prapora domačega sokolskega društva — Velika udeležba občinstva — Prvi nastop učenecv kmetijske šole na Grmu

Novo mesto, 14. junija. Ob krasnem vremenu se je vršila danes sijajna sokolska svečanost v Št. Jerneju. Domače društvo je praznovalo 10-letnico svojega obstoja in je razvilo društveni prapor. Slovesnosti so se udeležila vsa v župi včlanjena društva, mnogoštevilno občinstvo in zastopniki oblastev.

Sokolstvo se je zbralo na trgu, kjer je bil postavljen okrašen oder z narodno trobojnico. Častno stražo je imela pred novim praporom sokolska konjenica. Starešina br. Golob je pozdravil vsa društva, članstvo in zastopnika banske uprave g. dr. Tomšiča, nakar so priredili prisotni navdušene ovacije starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. prestolonasledniku Petru. Ko je starosta razvil novi prapor, je pripelal nanj kumica g. Alba Tavčarjeva trobojni trak, nakar je bil prapor izročen praporščaku Slavku Blatniku, ki je slovesno zapregel, da ga bo očeval vsake oskrumbe. Med slovesnostjo so neprestano pokali topiči, ki so napravili še bolj praznično razpoloženje.

OTROŠKE NOGAVICE ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše
13

Nasilen trubadur

Litija, 12. junija. Končinov Jože s Štange je fant od fare. Pobodel ga je letos maj in niti v juniju mu še ni odleglo. Fant je šel v krmo in si je potolažil jezo, menda je zastojal zdihoval po Lojzki, 16 letnem dekletu iz domače vasi. Ponoči, bila je okrog polnoči, je stopil Jože pod njeno okno...

Začel je klicati dekle prav tiho, ko pa ni dobil odgovora, je začel robantiti. Pa vse mu ni nič pomagalo. Dekle se ni odzvalo. Jože je šel okrog hiše, pa je ugotovil, da bi se skozi okno jedilne šrambe dalo približati molčnemu dekletu. Z močnim drogom je odtrgal mrežo na okno, potem se je pa zmotal v jedilno šrambo in kmalu je stal pred podstrešno čumnato, kjer je spala trdosrčna Lojzka.

»Lojzka, odpri!«... je zahteval Jože, Nič!...

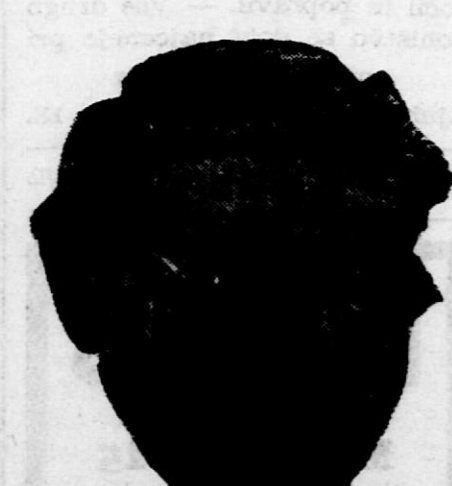
Ko ni pomagalo niti močnejše ropotanje, se je Jože razjezil. Navalil je na vrata in jih je zmagal. Vrgel jih je s tečev, pa je vdril v sobo.

Tedajci pa je nastal v podstrešni čumnati velik trušč, prebudil je celo Lojzkiinega očeta, ki je pohitel z lučjo na podstrešje. Tam pa se mu je nudil zanimiv prizor: sredi sobice se je vršila pravcata borba. Jože, ki je šilil le za Lojzko, se je branil pred ljutim napadom njenih sester. Z očetovo pomočjo so drznega trubadurja je ugnali. Izrinili so ga iz sobe, nakar so ga prevrtili po stopnicah. Pred večnimi vrati so ga po ljutem spopadu postavili pod kap. Seveda je Jože še dolgo robantil pred hišo...

Znak civilizacije.

—V Afriki so naši pleme, ki ne poznajo nobenega bojnega orožja.
—To je pa res čudno! Človek bi ne verjel, da so na svetu še tako neizobraženi ljudje.

NOVO! PREMIERA! NOVO!
Szöke Szakall
najboljši komik in humorist ter
Igo Sym in Trude Berliner
v izvrstni šaligr polni najduhovitejših zapletljajev, smeha, dvitipov in zabave

Poročim svojega moža
Premiera ob ob 4., pol 8. in 10
Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Zane Grey:

Skrivnostni jezdec

Roman.

Igra se je začela, Wade je stal pri mizi in kobiliciral. Ti fantje niso vedeli, kako sijajno zna Wade igrati poker in kako dobro pozna to igro. V mladih letih se je bil naučil igrati poker v deželi, kjer je tekla zibelka te komplicirane igre, kot mož se je pa igral s kupčki zlatnikov in nabitimi revolverji na mizi pred seboj. Radovednost, ki ga je gnala, da je tu kobiliciral, je bila vsaj glede čiščenja samo pretveza. Pač se je pa resno zanimal za mladega Bellounsa. Po prihodu v White Slides je večkrat slišal, da je Jack strasten kvartopirec. Seveda je bilo vse to morda zlagano, morda so farmarjevega sina samo opravičevali. Wade je bil pa prepričan, da je partija pokra na zapadu najbolje sredstvo za preizkušnjo mladega fanta.

Bellouns je mrzlično stavljal, ohlo, domišljavo dobival, klaverno izgubljal. V igri je bil še pravi začetnik. Staremu lovcu je postalo kmalu jasno, da Jack ne igra iz veselja, da bi preizkusil nasprotnikovo srečo in bistroumnost, niti iz pohlepa po denarju, temveč da mu potiska karte v roko gola strast. In Jack Bellouns ni bil v nobenem pogledu impozanten. Pomagal si je z mnogimi običajnimi triki, ki jih nudi igra, v splošnem, v obrambi svojih pretenzij je bil zelo prevzet in nepopustljiv, o zahtevah in pravicah drugih je pa rad dvomil. Njegove sleparije so bile nerodne in primitivne. Zadrževal je karte in jih skrival na dlan; ali pa je potisnil pri mešanju ase na spodnjo stran, da jih je lahko potem dodelil sebi. In bil je tako zaslepljen, da svojih soigralcev pri enako prozornih trikih ni mogel zasačiti. Wade se je čutil in zgražal. Sočutje, ki ga je imel z Jackom, je prešlo na njegovega očeta, ki je tako trdovratno in vztrajno upal, da se bo sin poboljšal.

— Kaj nimate nobene pijače? — je vprašal Jack.

— Ne. Od kod pa naj dobimo? — je odgovoril Jim.

Jack je pa menda njegov odgovor preslišal, ker je kmalu ponovil svoje vprašanje. Čikoš: so zmajali z glavami Wade je vedel, da lažejo, kajti alkohol so imeli v koči. Že je hotel izjaviti, da je prapravljen prinesiti iz svoje zaloge malo pijače, ker je bil radoveden, kaj poretu na to fantje, pa si je premislil.

Sreča je obrnila Jacku hrbet in tudi vmetnosti igre so se mu bile naenkrat izneverile. Seveda se daleč ni bil nedolžno jagnje med krvoločnimi volkovi, toda po načinu, kako so ga strigili, bi človek mislil, da je res. V lovčevih očeh je dobil samo to, kar je zaslužil. Niti od teh dobrodušnih in potrpežljivih fantov Jack ni mogel pričakovati, da se uklonijo njegovi objestnosti. In zaigral je vse, kar je imel.

— Izposodim si, — je dejal nestrno. Bil je bled, prepoten in vendar razgret, posebno v bližini oteklin na obrazu; oči je imel izbuljene, mrzlične in srepe, polne divjega ognja. Posebno so pa izdajala usta slabica, rojenega kvartopirca, sebičnega, razvajenega in trmačega cepca. Tu se je poznala njegova slaba rasa.

— Denarja ne posojam, — je odgovoril Lem in spravi svoj kupček. — Tu je vaš denar, Wade, in hvala lepa. — Jaz sem pa suh; jaz vam ne morem posoditi, — se je oglašil Jim. Bludsoe je bil pripravljen precej, ni pa kazal nobenega veselja, da bi Jacku kaj posodil. Jack je nestrno gledal čikoše.

— Tristo vragov! Ob ves denar ste me pripravili. Revanžirati se vam hočem! je vzkliknil.

— Smo dobili pošteno ali ne? — je vprašal Lem samozvestno. — In revanža je vam vedno na razpolago, takoj ali kadar hočete.

Kar je stopil naprej Wade in pomolil Jacku polno pest zlatnikov. — Evo, — je dejal in njegove globoke oči so se zalesketale v mraku izbe. Wade je bil stavlil s samim seboj in ta stava se je glasila, da se Jack niti za hip ne bo obotavljal vzeti denar.

— Naprej, pokvečeni kravji pastirji! — je vzkliknil in iztrgal lovcu denar iz rok. Njegove kretnje, kakor so bile nagle in mrzlične, niso izdajale več kakor njegov obraz.

Toda čikoši so bili presenečeni in na njihovih obrazih je bilo zapisano še nekaj več kot presenečenje. Takoj so pograbili karte in igra se je nadaljevala, samo da je bila zdaj mnogo ostrejša, kajti Jack v svojem hazardiranju ni poznal meje. Goljufiva in mamljiva sreča je bila Jacku nekaj časa naklonjena in napravila je iz njega presrečnega, bahavega in zmagovalnega človeka. Potem mu je pa naenkrat obrnila hrbet in Jacku se je zmrčil obraz.

— Saj vam pravim, da bi rad nekaj pil, — je zagodrnjal nenadoma. — Proketo dobro vem, da imate pijačo tu; saj mi je zadišalo, ko sem vstopil.

— Bila je zadnja kaplja, Jack, — je odgovoril Jim, ki se ni držal tako objestno, kakor njegova tovariša.

— Imam izbomo, zelo staro žganje, — se je oglašil Wade in se držal, kakor da je ta vesela novica namenjena vsem, v resnici je pa počival njegov pogled samo na Jacku Bellounsdu. — Imenitna roba, toda vražje močna in vroča!... Kri človeku kar zavre, če se preveč nakuca te kapljice.

— Prinesite ga! — Jack je izgovoril ti besedi zamolklo in s težavo, kakor da ima cmok v grlu.

Wade se je ozrl na njegov razgreti obraz, v iskrece se oči; in skozi tenak pajčolan strasti, ki ni trpela nobene ovire v svojem elementu, — je videl golo dušo tega človeka.

— Čujte, Wade, — se je oglašil Jim s pomirjevalnim glasom, — ni treba nositi nocoj tega močnega žganja. Morda kdaj pozneje. Če hoče Jack še več revanže, jo dobi tudi brez vašega žganja. Sicer pa mora biti nekaj žganja še tu, če se ne motim.

— Dobro, fantje, — je odgovoril Wade. — Potem pa lahko noč.

Pustil jih je pri kartah in odšel, da se vrne v svojo koč. Noč je bila mirna, hladna, nebo posuto z zvezdami. Iz daljave se je čulo pasje lajanje. Wade se je ustavil na svoji verandi, za hip je okleval, potem se je pa ozrl na sivo, golo, z zvezdami ovenčano glavo gorskoga velikana.

— Stari se mi smili, — je zamrmral sam pri sebi, — toda raje bi videl Jacka Bellounsda na dnu pekla kakor pa da bi mu dovolil vzeti Columbino.

Ustanovitev angleške svetovne moči

V nobeni koloniji Angleži niso začeli z orožjem — Najprej trgovci, potem pa vojaki

V Angliji je bil razpisan natečaj za duhovit, kratek in resničen opis rojstva velike angleške države. Kot najboljši je bil priznan članek Ernesta Younga, ki se glasi:

Mnogi Angleži in tuji nimajo jasne slike o tem, kako je prav za prav nastala angleška država. Neki šolarček v Ameriki je napisal v nalogi o tem predmetu: Afrika je angleška kolonija. Kratko hočem opisati, kako Anglija v takih primerih ravna. Najprej pošlje misijonarje iskat posebno lepe kotičke zemlje. Ko ga misijonar najde, zbere okrog sebe svoje ljudi in jim pravi: Molimo. In ko vsi sklonijo glave k molitvi, izobesi angleško zastavo.

Običajno mnenje, da je angleška država rezultat nekoliko dobro pripravljenih vojaških vpadov, je tudi netočna. To bomo takoj videli iz kratke zgodovine petih velikih dominionov. Nova Fundlandija, najstarejša kolonija države, je bila skoraj neobljudena, ko jo je sir Humphrey Gilbert leta 1583 zasedel v imenu kraljice Elizabete in ko je bila ustanovljena tam leta 1610 prva naselbina. Niti domačini temu niso ugovarjali in njihovo razmerje do naseljencev je bilo prijateljsko, dokler niso začeli krasti svojim belim sosedom orožja in orodja. To je bila armada ribičev, ne pa vojakov, ki je pridobila v tem delu novega sveta Angliji nadvlado, vojska je pa nastopila šele pozneje, da obvaruje angleške interese pred Francozi.

Tudi Avstralija ni bila zasedena z vojaško silo. Prvi angleški naseljenci na tem velikem in skoraj neobljudenem delu zemlje niso niti iskali nove domovine. Angleška vlada prvotno ni imela namena spojit ves ta del sveta z Anglijo. Iskala je samo primeren kraj za svoje kaznjence in tako so bili prvi angleški kolonisti v Avstraliji l. 1788 kaznjenci in njihovi pazniki. Avstralijo je osvojilo 137.000 kaznjencev, ki jih je poslala tja angleška vlada. Tudi nova Fundlandija se ni poznala civilizacije in razen manjših nesporazumov med domačini in priseljenci ni prišlo do resnejših sporov.

Severni del Nove Zelandije je bil pa naseljen z zelo kulturno raso Maorov. Prvi beli ljudje, ki so prišli tja, so bili mornarji, lovci kitov in begunci. Nekateri so se oženili z maorskimi ženami in se trajno naselili na otoku. Seke ko je poslala novozelandska družba dve ali tri ladje z miroljubnimi emigranti, ki bi bili radi obdelovali zemljo, se je začela angleška vlada zanimati za Novo Zelandijo. Anglija ni hrepelja po tem otoku, toda njeni pustolovski sinovi in hčere so jo prisilili k temu. Maori so podpisali l. 1840 pogodbo, po kateri jim je bila prepriščena zemlja, kjer so bili naseljeni. Ostali del otoka so odstopili Angliji in priznali kraljico Viktorijo za svojo vladarico.

Južna Afrika je bila deloma kupljena, deloma pa osvojena. Res je, da je Anglija vzela najjužnejši del Holandske l. 1806, toda leta 1815 je Holandska po Napoleonovem padcu prodala vse

svoje kolonije v Južni Afriki Angliji za 6 milijonov funtov. V tem je bila zapadna tudi sedanja angleška Gviana.

Pridemo do Kanade. Po dolgih bojih med Anglijo in Francijo, ki so bili končani l. 1763, se je Angležem posrečilo zasesti Quebec. Angleži se pa niso borili, da bi dobili Quebec, in ko se je sestala konferenca, ki naj bi pripravila mirovno pogodbo med Anglijo in Francijo, je zahtevala Anglija otoček Guadeloupe v zapadnoindijskem otočju. Guadeloupe je izvažal takrat vsako leto za pol milijona funtov sladkorja in bombaževine, Kanada pa ni mogla nuditi ničesar razen manjše količine krzna. Niti Francija, niti Anglija ni hotela Quebeca, pač so se pa obema cedile sline po Guadeloupe. Po dolgem prepiranju je Anglija pristala na to, da se zadovolji s Kanado.

In končno imamo še Indijo. Angleži so se napotili tja najprej kot trgovci in prvi naseljenci v Indiji so bili uradniki vzhodnoindijske družbe. Nihče ni mislil na okupacijo dežele in vsako tako prizadevanje bi bilo smešno, kajti indijski principi so imeli mogočno vojsko, na drugi strani je bila pa samo peščica angleških trgovcev in uradnikov. Seke ko je zabredla dežela po padcu mogočske države v kaos, so zgrabili Angleži za orožje, da bi se branili. Znano je, koliko krvi se je prelilo v Indiji in Južni Afriki, toda borba se je pričela šele pozneje, ko je šlo za zaščito angleških pravic. Tako vidimo, da je bil začetek angleške vlade v kolonijah vedno mirnoluben.

S prohibicijo ni nič

Samo za skrivno prevažanje opojnih pijač gre v Ameriki vsako leto nad 3 milijarde dolarjev. Prepovedana trgovina s alkoholnimi pijačami je postala ena največjih panog ameriške trgovine. Po uradnih podatkih potrošijo Američani kljub prohibiciji na leto 2.843.000.000 dolarjev ali okrog 8 milijonov dolarjev na dan.

Zanimivo je primerjati izdatke za alkoholne pijače z različnimi drugimi postavkami. Vrednost vseh osebnih avtomobilov je znašala predlanskim 2.954.077.960 dolarjev. Iz vseh jeklarj je šlo v istem letu za 3.356.894.259 dolarjev izdelkov. Od kar imajo v Ameriki prohibicijo, se je konzum žganja in vina občutno povečal. Edina zasluga prohibicije je, da je konzum piva nazadoval.

Konfiskacija imetja in kazni niso učinkovito sredstvo, ki bi odvrčalo ljudi od pijančevanja. Zanimivo je, da vlada v ameriški trgovini zadnje čase huda kriza, da je konzum močno padel in da je brezposelnih od dne do dne več, samo trgovina z opojnimi pijačami bujno cvete. Prohibicija torej ni pravo sredstvo za zatiranje pijančevanja.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

Subreta in dolarski milijonar

V Budimpešti in na Dunaju je te dni zbudila veliko snzacijo vest, da se je Irena Biller, slovita in priljubljena operetna subreta, zaročila z ameriškim veleindustrijcem in dolarskim milijonarjem Samom Feglom. Umetnica se je pretekli teden mudila na Dunaju, kjer je bila v gostih pri baronici Dodi Heymerle in se seznanila s Feglom. Zaroka in poroka sta bili sklenjeni v upravnem ameriškem tempu. Zaročila sta se že takoj naslednjega dne potem, ko sta se seznanila, večno zvestoba pa sta si obljubila včeraj zjutraj. Poroka se je vršila v Budimpešti. Udeležilo se je je tudi mnogo članov dunajske aristokracije, zlasti pa umetnikov in gledaliških igralcev.

V razgovoru z novinarji je subreta izjavila, da se bo zaenkrat poslovala od gledališča, toda popolnoma se umetnosti najbrže ne bo nikoli odrekla. Takoj po poroki se je novoporočen par odpeljal v možovo domovino, Kalifornijo, kjer ima Fengel krasna posestva.

Umor newyorškega milijonarja

New York je doživel te dni nenavadno senzacijo. V veliki palači na Grand Streetu so našli v podzemskem stanovanju umorjenega večkratnega milijonarja Johna Ridleya in njegovega slugo Sellerja.

Ridley je bil velik čudak. Kakor večina ameriških milijonarjev je bil v mladosti revež. S pridnostjo si je pridobil malo premoženje, začel je trgovati in kmalu je postal lastnik ene najuglednejših trgovskih podjetij v New Yorku. Nato je opustil trgovino in začel spekulirati na borzi. Tudi tu mu je bila sreča zvesta; njegovo premoženje je stalno naraščalo.

Po smrti svoje žene je začel Ridley čudnaško življenje. Odrkel se je skoraj popolnoma svetu, zgradil si je pod svojo hišo podzemno stanovanje, ki ga je razkošno uredil. Ljudi se je popolnoma izogibal ter se zaprl v svoje podzemne sobane. Samo sluga Seller je imel pristop do njega, da ga je preskrboval s hrano.

Ko pa je pred nekaj dnevi prišel v hišo neki mož, ki je stalno prinašal živila in sploh zalagal Ridleya z vsem potrebnim, se mu je čudno zdelo, da sluga ni nikjer našel. Obvestil je policijo, ki je vdrila v podzemne prostore, kjer je našla Ridleya in Sellerja ustreljena. Oba sta postala žrtev roparskega umora, kajti v blagajno je bilo vloženo in denar odnesen. Morilcev še niso izsledili.

V šoli.

— V katero vrsto živali spada čebela?

— Med sesalce.

— Kako to?

— Ker sama sesa iz rož med.

Nervoznost v vlaknu.

— Vso pot od Beograda do Ljubljane sem hodil iz vagona v vagon.

— Kaj si tako nervozen?

— Ne, nisem misel, samo voz-nega listka nisem imel.

SLAŠČICARNE
KAVARNE
RESTAVRACIJE

Pozor!

Od danes lahko opazujete v renomiranem in najmodernejšem urejenem buffetu RIO, LJUBLJANA, šelenburgova ulica, enega najboljših proizvodov.

FRIGIDAIRE

aparati za proizvodnjo in konzerviranje sladoleda, ki se nahaja tam v obratu. Sladolec, ki ga pripravljajo pred očmi gostov in ki se ga na dan napravi 32 litrov, se obenem konzervira v štirih posebnih konzervatorjih, iz katerih se ga servira. Cela naprava sestoji iz jeklene pločevine in se lahko vsak čas transportira drugam. Temperatura v oddelku za proizvodnjo je minus 14—16° C in v konzervatorjih —12° C. Sladolec je torej vselej neizpremenjeno izvrstne kakovosti. Taka naprava stane franko Ljubljana na mestu kompletno montirana Din 56.000. Zahtevajte obisk enega naših gospodov.

JUGOTEHNA

DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA, Gosposvetska 3, tel. 2080
Gledališka 8, tel. 2918

PODružnice:

ZAGREB
Ganduličeva 7
tel. 68—71BEOGRAD
Kralja Milana 21
tel. 59—84SPLIT
Sinjaka 2

MODROCE

vrhne la afrik, močno blago a

Din 240.—

zložljive postelje, posteljne odeje, žimo in blago za preobleko pohištva najceneje kupite pri

Rudolf Sever
LJUBLJANA, Marijska trg št. 2

Telefon 2059

Premog
suha drva

Pogostih, Bohoričeva 5

POHIŠTVO

Politirane spalnice Din 5500.—
pleskane > 2800.—
postelje > 250.—
omare > 550.—
kuhinjske opreme > 1100.—
kuhinjske kredence > 580.—
Sprejemanje vsakovrstnih naročil in popravil. — Vse drugo pohištvo se dobi najceneje pri ministrstvu »SAVA«
Ljubljana, Kolodvorska ul. 13.
— Tudi na obroke! —
68/L

L. Mikuš

Ljubljana,

Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo delnikov in solnčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno. —

PRIMEREN PROSTOR

za kako delavnico (brez ognja) oddam. Ljubljana, Bohoričeva ulica 9. 1872

Ugodna prilika

za nakup moške obleke. Komur ni za modo in široko hlače, lahko dobi res dobro obleko za mal denar, ker sem se odločil oddati take obleke za polovično ceno. A. KUNC, Gosposka ulica 7. 70L

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja

lekarna Dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dunajska c. 6.

POZOR!

Stavbnih parcel za približno 100 hiš ob Dunajski cesti na prodaj. Nekaj parcel je malo višjih; odprodajo se tudi posamezno. Več se pozve: Podmliščakova ulica št. 4, petičičja. Ljubljana VII. 1886

BREZPOSELNOST

JE MINULA

ker nudim petdeset novih, brezkonkurenčnih, cenemih in vsaki hiši potrebnih predmetov. Zastopniki (-ce), pridne in poštene, sprejemam proti visoki proviziji. Namestitve staba. — Ponudbe je nasloviti na: Gvido Premelj, Šoštanj. 1875

POMNITE!

Najzanesljivejša slovenska vi-

na toči v Ljubljani gostilna

Tomšič, Sv. Jakoba trg. 1879

PEKARSKO DELAVNICO

ležečo sredi mesta, s hišo in inventarjem, z mnogimi odjemalci, dobro vpejano, s 4 delavci, prodam. Prostor obsega 10 sob, v katere se da postaviti tudi parna peč, katere sedaj še ni v mestu. Napredaj radi odpotovanja. — Naslov: Ivan Zorič, pek in lastnik, Kačičeva ulica 21, Sisak. 1876

Ogledati pri Mihaelu Salobir, Sv. Jakob, p. Sv. Jur ob

južni železnici. 1874

PREKLIO

Obžalujem in preključem žaljive besede, katere sem rekel Gašperju Čeremu letos na konec nedeljo v Strojenčevi gostilni v Zalem Logu, in se zahvaljujem, da je odstopil od tožbe, Kopač Jernej.

PENZIONISTI

V najem oddam za več let lepo in zračno vilo na deželi, ki vsebuje 4 sobe, 1 kuhinjo in klet. Zraven se odda nekaj zemljišča. Najemna ni visoka. Natanko neje podatke pri Mihaelu Salobir, Sv. Jakob, p. Sv. Jur ob južni železnici. 1874

V globoki žalosti naznanjamo pretržno vest, da je naša dobra mati, stara mati, tača, gospa

Terezija Kolb

vdova po bančnem nameščencu

dne 14. t. m. po daljšem trpljenju v starosti 74 let, mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v torek dne 16. junija 1931 ob 6. uri popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. junija 1931.

STANA poroč. HLEBEC, MIRA poroč. KUBIK, DRAGA, poroč. OBLAK, hčere; zetje in ostalo sorodstvo.

Občina Ljubljana Mestni pogrebni svet

Večja množina
makulaturenega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda